

השיבה שופטינו

פרשת שופטים פותחת בפנינו את עולם המשפט היהודי. התורה מתארת את החובות של השופטים לשפוט משפט צדק וכן את החובה של כל אדם מישראל להישמע באופן מוחלט לפסיקת השופטים. עיון בתחילתה של הפרשה מעמיד אותנו על קשיים שונים בסדר הציוויים. נערוך לנגד עינינו את סדר הציוויים המופיעים מתחילת הפרשה. 1) " שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך.. ושפטו את העם משפט צדק ". 2) " לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח ה'... ולא תקים לך מצבה ". 3) " לא תזבח לה' שור ושה אשר יהיה בו מום כל דבר רע ". 4) " כי ימצא בקרבך באחד שעריך איש או אשה אשר יעשה את הרע בעיני ה' לעבור בריתו, וילך ויעבוד אלוהים אחרים ". 5) " כי ייפלא ממך דבר למשפט..וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' ". ניתן להצביע על שני קשיים מרכזיים ברשימת המצוות הזו. ראשית, מה הקשר בין כל המצוות האלה? בחבילה אחת אנו מוצאים מצוות מינוי שופטים, מצוות ביעור עבודה זרה, ומצוות הקרבת קרבנות ראויים לה? ועוד, ניתן להצביע על קשר ברור בין המצוה הראשונה לבין המצוה החמישית, שכן שתיהן עוסקות במצוות השופטים. אם כך הדבר מדוע אין מצוות אלה סמוכות זו לזו, ומדוע אין התורה פותחת בפתיחה מרשימה ויסודית של " כי יפלא ממך דבר למשפט " ואז למצוה למנות שופטים בכל מקום? דומה שהבנת עניין זה מעמידה אותנו על האופן שבו רואה התורה את עניין השופטים וכן את התנאים הדרושים כדי להצליח בהעמדת מערכת מורכבת זו. ניתן לומר כך, מצוות אחת עד ארבע נועדו לשמש כהקדמה למימוש של המצוה של: " כי יפלא ממך דבר למשפט ". בביאור העניין נאמר כך. התורה מחדשת שגם לאחר כניסת עם ישראל לארץ ישראל ישנם יחסי גומלין עם הקב"ה. בית הדין בירושלים זוכה להשראתו ולקרבתו של הקב"ה, ובעצם רומזת התורה לכך שניתן לראות את הפסיקה כמי שמקבלת גושפנקה אלוקית. הבסיס למימוש חלום זה הינו דרך שורה של תנאים מקדימים. אם מסתכלים על שורת המצוות הפותחת את פרשתנו ניתן לעמוד על היסודות הבאים. לפני שמצפים מהקב"ה שייתן השראה לשופטי בשר ודם דרושה התנהלות מיוחדת שלנו כעובדי ה'. התנאי הראשון הוא חתירה בלתי מתפשרת לאמת וצדק: " לא תטה משפט...צדק צדק תרדוף ". לאחר מכן מזהירה התורה מפני העתקת דרכי פולחן הלקוחים מעמי הסביבה והכנסתם לבית המקדש: "לא תטע לך אשרה וכו' ". התנאי הבא הינו עבודה ה' מזוככת שכוללת נכונות להשקעה בעבודת ה' על ידי הבאת קרבן שאינו בעל מום. לא די בעבודת ה' רק כדי לצאת ידי חובה, אלא דרושה נכונות לעשות את זה בצורה ראויה ומכובדת. התנאי הבא נוגע לאכפתיות של האדם מכך שיש אנשים אחרים שעובדים עבודה זרה. יכול אדם לומר די בכך שאני עובד את ה' אך אין זה ענייני אם ישנם אחרים שעובדים עבודה זרה. כאן מדגישה התורה שישנה חובה לכל עיר ועיר לוודא שמקומם נקי מעבודה זרה. אותם "שערים" שהוזכרו בציווי על מינוי שופטים בתחילת הפרשה מופיעים גם כאן: "והוצאת את האיש ההוא..אל שעריך..וביערת הרע מקרבך ". רק לאחר שמתקיימים תנאים אלה יש מעין הבטחה של התורה שניתן לראות בירושלים בני אדם הנחשבים כנציגיו של הקב"ה הנותנים מענה לבעיות מורכבות ומסובכות. לא בחינם מבטיח ה' שתינתן אותה השראה הדרושה לאדם לכוון לדעת בוראו, אלא ישנם תנאים מקדימים לכך. נדרשת מאדם מישראל איכות גבוהה של עבודת ה' המתבטאת בחתירה בלתי פוסקת לצדק חברתי ולזיכור בלתי רגיל של עבודת ה'. ניתן לראות בעקרונות אלה בניין אב לכל ההתייחסות שלנו לתורה. גם בתחום של בין אדם לחבירו וגם בתחום של בין אדם למקום לא רק העשייה קובעת, אלא גם האופן שבו נעשים הדברים, הנכונות שמובעת על ידי האדם לעשות את הדברים בצורה נקייה ומושלמת הינם תנאי להצלחה רוחנית שבסופה השראה אלוקית. מסר זה הינו נכון שבעתיים בימים אלה שאנו מצויים בתחילתו של חודש אלול. חודש זה מבטא יותר מכל את שאיפת האדם לזכר את מעשיו. אין כאן עבודה רק על הכמות אלא ישנו דגש על האיכות ועל הנקיות של עבודת ה'. מכאן שחודש זה דורש מאיתנו עבודה מעמיקה הן בתחום של בין אדם לחבירו (איש לרעהו ומתנות לאביונים) והן בתחום של בין אדם למקום(אני לדודי ודודי לי). הצלחה שלנו תביא בודאי להעמקת ההשראה והשכינה בתוכנו. שבת שלום, הרב יוני ברלין, מנהל בית הספר